

AUTOREFERAT

1. Imię i nazwisko: Joanna Pędzisz
2. Rozwój naukowy: nadane tytuły i stopnie

Rok	Miejsce	Tytuł/ Stopień
2007	Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej Instytut Germanistyki Zakład Lingwistyki Stosowanej	Nadanie tytułu doktora nauk humanistycznych w zakresie językoznawstwa germańskiego i stosowanego Rozprawa doktorska: <i>Provozierter Dissens als Kommunikationsstrategie am Beispiel der Polit-Talkshow von Sabine Christiansen im deutschen Fernsehen</i> Promotor: Prof. dr hab. Jerzy Żmudzki
2002	Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej Instytut Germanistyki	Tytuł magistra filologii germańskiej Praca magisterska: <i>Emotionen in der Textrezeption</i> Promotor: Prof. dr hab. Jerzy Żmudzki

3. Informacje o dotychczasowym zatrudnieniu w jednostkach organizacyjnych

Rok	Miejsce	
2009 - obecnie	Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej Instytut Germanistyki i Lingwistyki Stosowanej Zakład Lingwistyki Stosowanej	Adiunkt
2008 - 2009	Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej Instytut Germanistyki Zakład Lingwistyki Stosowanej	Wykładowca
2002 - 2008	Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej Instytut Germanistyki Zakład Lingwistyki Stosowanej	Lektor

Joanna Pędzisz

4. Wskazanie osiągnięcia wynikającego z art. 16 ust. 2 ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz. U. 2016 r. poz. 882 ze zm. w Dz. U. z 2016 r. poz. 1311.)

a. tytuł osiągnięcia naukowego

Monografia: *Profil des Online-Diskurses in Blog-Interaktionen an der Schnittstelle zwischen theoretischem Konzept und empirischem Modell*

b. autor/autorzy, tytuł/tytuły publikacji, rok wydania, nazwa wydawnictwa, recenzenci wydawniczy

Joanna Pędzisz, 2017, Lubliner Beiträge zur Germanistik und Angewandten Linguistik. Bd. 6. Frankfurt a.M.: Peter Lang Verlag, 299 str. Recenzent wydawniczy: prof. dr hab. Ewa Żebrowska (Uniwersytet Warszawski)

c. omówienie celu naukowego ww. pracy i osiągniętych wyników wraz z omówieniem ich ewentualnego wykorzystania

Wyściowe założenia dla rozważań zaprezentowanych w monografii dotyczą pojęć *wiedza*, *tekst* i *dyskurs*, które pozostają w relacji wobec siebie, a kategorią je wiążącą jest *profilowanie*. Rozumiem ją jako intencjonalne działanie człowieka w celu aktywowania określonych elementów wiedzy, które dalej zostają ujęzykowane i manifestują się w tekstach. Człowiek działający poprzez tekst, realizujący swoje intencje, a co za tym idzie – profilujący, tworzy sieć powiązanych ze sobą tekstów czyli dyskurs, a raczej *profil* bądź *profile dyskursu* jako efekt aktywowania ściśle określonych elementów wiedzy. W wyżej wymienionej monografii podjęłam więc próbę implementacji kategorii profilowania do niemieckiej lingwistyki tekstu i dyskursu.

W centrum zainteresowania znalazł się człowiek profilujący – użytkownik Internetu, który korzysta z udogodnień techniczno-technologicznych sieci 2.0, a konkretnie z możliwości prowadzenia bloga, zamieszczania komentarzy i linków do kolejnych stron i serwisów internetowych itp. Staje się on zatem aktywnym uczestnikiem dyskursu społecznego toczącego w mediach tradycyjnych jak prasa, radio czy telewizja, ale którego nieodłączną, a nawet determinującą częścią jest dyskurs internetowy (dyskurs online).

W tym kontekście dokonałam wyboru przedmiotu refleksji naukowej. Bloger, komentujący blog, komentujący komentarz, blog, komentarz do bloga oraz komentarz do komentarza są elementami tworzącymi interakcję na blogu, którą traktuję jako *układ komunikacyjny* funkcjonujący w obszarze komunikacyjnym *blogosfera*. W takim ujęciu toczę cały swój wywód, którego nadrzędnym celem jest określenie profilu wątku dyskursu internetowego o gazie z łupków, jaki konstruowany jest przez uczestników interakcji na blogu.

W swoich rozważaniach skoncentrowałam się na:

- dyskursywności działań uczestników interakcji na blogu współtworzących wątek dyskursu o gazie z łupków,
- związku między dyskursywnością działań uczestników interakcji na blogu a jej profilowaniem,
- profilu tematycznym i interakcyjnym wycinka wątku dyskursu internetowego o gazie z łupków.

Korpus badawczy tworzyło 11 interakcji na blogach zgromadzonych w niemieckojęzycznej blogosferze w latach 2011 – 2015.

Joanna Pędzisz

Zreferowanie stanu badań począwszy od specyfiki sieci 2.0 poprzez zjawisko interaktywności, intermedialności i multimodalności aż po istotę tekstu multimodalnego pozwoliło mi na uporządkowanie istniejących definicji blogów według a) aspektu techniczno-technologicznego, b) z perspektywy funkcjonalnej i socjologicznej oraz c) zgodnie z funkcją i celami komunikacji w sieci 2.0. Uwzględniłam jednak podkreślany już niejednokrotnie przez W. Heinemanna (2012) aspekt działaniowy i rozszerzyłam perspektywę badawczą o multimodalną, semiotyczną i pragmatyczną. Tym samym potraktowałam blogowanie (BLOGGEN), komentowanie bloga (BLOG-KOMMENTIEREN) oraz komentowanie komentarza (KOMMENTAR-KOMMENTIEREN) jako konkretne działania uczestników interakcji na blogu, które mają charakter multimodalny, a więc zorientowane są na połączenie różnych typów znaków. Ich konstelacja zależna jest od celów i zamiarów uczestników interakcji na blogu oraz konkretnych ram społecznych, instytucjonalnych i funkcjonalnych.

Szczególną uwagę zwraca bez wątpienia *dynamika interakcji* na blogu. Stąd też wspomniane już wcześniej potraktowanie jej jako układu komunikacyjnego, w którym uczestnicy – autor bloga, komentujący blog oraz komentujący komentarz – realizują procesy interakcyjne na mikropłaszczyźnie za pośrednictwem tekstów multimodalnych – bloga, komentarza do bloga i komentarza do komentarza – współtworząc jednocześnie określony dyskurs społeczny jako makropłaszczyznę interakcji na blogu. Dzięki takiemu założeniu możliwe było przypisanie jej językowych cech dyskursu według I. H. Warnkego (2002) i przeprowadzenie modelowej analizy jednej interakcji w celu zilustrowania a) wariantów osi interakcyjnych tworzonych między uczestnikami interakcji na blogu, b) zmian tematycznych zachodzących w jej ramach, c) kompleksowości ról i statusu jej uczestników. Za wartość poznawczą przeprowadzonej analizy uznać można wyodrębnienie dalszych cech interakcji na blogu. Są to m. in.:

- nieograniczona w czasie możliwość reaktywacji pojedynczych tematów;
- stałe grono komentujących, mimo iż autor bloga nie definiuje swoich adresatów;
- istnienie wskaźników tematyzacji (np. słowa-klucze lub wydarzenia dyskursywne), z pomocą których autor bloga lub komentujący prowadzą do progresji tematycznej interakcji;
- tworzenie cezur tematycznych, np. cytowanie fragmentu tekstu, do którego odnosi się uczestnik interakcji, przytoczenie przykładu, ocenianie, odniesienie się do innych źródeł informacji, dzięki którym uczestnicy wyznaczają zmiany tematyczne interakcji;
- powiązanie określonych przez S. K. Rotha (2008) dwóch sposobów realizacji dyskursu – interpersonalnej i medialnej, ponieważ m.in. dzięki formom adresatywnym stosowanym w interakcji staje się ona interpersonalną realizacją dyskursu, ale istniejącą w określonej rzeczywistości medialnej.

Wyjściowe założenie, iż człowiek działający poprzez tekst, tworzy w konsekwencji swoich działań sieć powiązanych ze sobą tekstów czyli dyskurs, profilowany zgodnie z jego celami i zamiarami, odniosłam do interakcji na blogu. W kontekście stawianych pytań: Kto profiluje? Jak i dlaczego profiluje? Co profiluje? (por. W. Czachur 2011) dokonałam przeglądu istniejących definicji *profilowania* i *ramowania (framing)*. W toku konfrontacji z literaturą przedmiotu (m.in. C. Fraas 1996, 1997, 2000, 2001, 2003; Ch. Fillmore 1975, 1976, 1982; M. Minsky 1975, 1988; E. Goffman [1974] 2008; K.-P. Konderding

Joanna Pędzisz

2007, A. Ziem 2008; K. Waszakowa 1998; M. Zawisławska 1998; R. Keller 2005) postawiłam tezę o współzależności *profilowania jako procesu top-down i ramowania jako procesu bottom-up*.

Dążąc do adaptacji tych dwóch kategorii kognitywnych na potrzeby analizy dyskursu internetowego realizowanego w interakcji na blogu

- stworzyłam katalog pytań badawczych dotyczących istoty procesu ramowania (framing) w interakcji na blogu,
- zinterpretowałam interakcję na blogu z perspektywy rozszerzonego schematu konceptualizacji użycia językowego według Langackera (2001)¹,
- określiłam dwa elementy podlegające procesowi profilowania: *temat i przebieg interakcji*,
- określiłam kognitywny wymiar intencjonalnych działań i ich konfigurację stanowiącą *profil tematyczny* interakcji,
- scharakteryzowałam proces *profilowania przebiegu interakcji na blogu* i uznałam, że a) u jego podstaw leżą określone cele, b) zależny jest od wiedzy i intencji uczestników interakcji, c) od ich przynależności do grup społecznych czy instytucji, którą niekoniecznie manifestują w sposób eksplicytny, d) od ról, jakie przejmują bezpośrednio w interakcji oraz e) statusu, który uzyskują dopiero w toku trwania interakcji na blogu.

Efektem wpisania kognitywnej kategorii profilowania w paradygmaty niemieckiej lingwistyki tekstu i dyskursu jest autorski model analityczny BIAN (Blog-Interaktions-Analyse-Modell), dzięki któremu możliwe jest zrekonstruowanie *profilu interakcyjnego* i *tematycznego* interakcji na blogu. Obejmuje on pytania badawcze, zdefiniowane dzięki nim cele i kroki podejmowanej analizy. W modelu tym wskazuję również na istniejące już instrumentarium badawcze z analizy konwersacyjnej, lingwistyki tekstu i analizy dyskursu, które może, ale nie musi, stanowić bazę dla realizacji wymienionych w modelu kroków. Nieprzypadkowe są pewne analogie w nazwie proponowanego modelu do modelu DIMEAN (por. J. Spitzmüller/ I.-H. Warnke 2011) czy MUKAM (por. R. Opiłowski 2015). Wynikają one z dążenia do zachowania kontinuum dyskursu naukowego o dyskursie w różnych jego ujęciach. Zgodnie z postulatem J. Spitzmüllera i I.-H. Warnkego (2011: 199), że DIMEAN nie jest rodzajem podsumowania i nie wieńczy rozważań nad modelowaniem analizy dyskursu, a jedynie jest modelem integrującym, który może być poddany uzupełnieniom i modyfikacjom, model BIAN wyrasta z potrzeby uwzględnienia w badaniach nad dyskursem *specyfiki dyskursu internetowego* jak hipertekstualność, jego sieciowy charakter, multimodalność, zakładająca włączenie rozmaitych zasobów semiotycznych jak obrazy, tekst, wideo, dźwięk, ikona, logo, barwa, grafika statyczna i dynamiczna, interaktywność i specyficzna – tematyczna i społeczna – dynamika komunikacji (por. H.-J. Bucher 2013).

Zaprezentowane w monografii wyniki analizy wycinka dyskursu internetowego o gazie z łupków weryfikują model BIAN i rozstrzygają o możliwości jego zastosowania w analizie dyskursu internetowego. Poniższa prezentacja wybranych wyników analizy stanowi jego rewizję i jest odpowiedzią na pytanie,

¹ Zgodnie z koncepcją zaproponowaną w artykule „*Diskurs und discourse: Versuch einer Integration der Diskursanalyse und Cognitive Grammar*” (Zał. nr 5, pkt. II B 20) rozszerzenie to objęło kategorię mikro- i makropłaszczyzny realizacji dyskursu, medialność dyskursu, obszary i formy komunikacji, rodzaj i gatunek tekstu, wydarzenie i kontekst dyskursywny.

Joanna Pędzisz

w jaki sposób wycinek dyskursu o gazie z łupków wyprofilowany został w latach 2011 – 2015 w niemieckojęzycznej blogosferze.

Na profil tematyczny składają się m.in. takie elementy jak: obszary tematyczne, warianty intertekstualnej koherencji tematycznej czy wskaźniki tematyzacji. W analizowanym wycinku dyskursu internetowego o gazie z łupków można wyróżnić 9 obszarów tematycznych, np. wady i zalety tzw. szczelinowania hydraulicznego (ang. fracking), koszty energii, polityka energetyczna w Niemczech, stanowisko grup interesu wobec wydobycia gazu z łupków, gaz z łupków jako przejściowe źródło energii na drodze do odnawialnych źródeł energii.

Realizowane są wszystkie warianty intertekstualnej koherencji tematycznej (por. K.-P. Konerding 2007). Tylko 11% analizowanych multimodalnych działań uczestników interakcji na blogach wykazuje tematyczną kongruencję. Dotyczy ona m.in. niebezpieczeństw związanych z technologią szczelinowania hydraulicznego i sposobów jej ulepszenia. Kontrastowanie tematyczne (17% wszystkich działań) dotyczy np. koncesji na wydobycie gazu z łupków czy kosztów energii. Aż 42% analizowanych multimodalnych działań uczestników interakcji na blogach to elaboracja tematyczna. Różnice w uszczegółowieniu tematycznym i argumentacji dotyczą takich kwestii jak stanowisko grup interesu wobec szczelinowania hydraulicznego (Zieloni, koncerny energetyczne), korzyści i negatywne strony wydobycia gazu z łupków. Różne aspekty tego samego tematu czyli wariację tematyczną uczestnicy interakcji realizują w 30% swoich działań i w ten sposób odnoszą się do polityki energetycznej, alternatywy dla gazu z łupków i rentowności tego źródła energii. Taka relacja procentowa wskazuje na stabilność tematyczną analizowanego wycinka wątku dyskursu. Dominująca elaboracja tematyczna jest dowodem na to, że uczestnicy interakcji na blogach dążą do skonkretyzowania i sprecyzowania wątku na płaszczyźnie tematycznej. Ale dzięki wariacji tematycznej wykazują jednocześnie umiejętność wpisywania wątku w obszerne i spektakularne dyskursy o energii, rynku energetycznym czy odnawialnych źródłach energii.

Wskaźnikami tematyzacji stały się wydarzenia dyskursywne takie jak: propozycja FDP i Zielonych wprowadzenia moratorium na wydobycie gazu z łupków w 2012 roku, badanie dotyczące potencjału wydobywczego złóż gazu z łupków w Niemczech opublikowane przez BGR (Bundesanstalt für Geowissenschaften und Rohstoffe, Instytut Nauk o Ziemi i Zasobów Naturalnych, tłum. J.P.), prognozy cenowe Międzynarodowej Agencji Energetyki z 2013 roku. Dowodzi to obecności analizowanego wątku tematycznego na różnych, przenikających się płaszczyznach dyskursu: płaszczyzna polityki, nauki i mediów.

Profil interakcyjny tworzą m.in. takie kategorie jak: status Voice i Ideology Broker (por. J. Spitzmüller/ I.-H. Warnke 2011), stopień zaangażowania w interakcję na blogu w kontekście wiedzy i umiejętności działania w tym układzie komunikacyjnym oraz eksplicytna identyfikacja aktorów i grup społecznych jako wspólnoty dyskursywnej.

W analizowanym wycinku wątku dyskursu o gazie z łupków uczestnicy interakcji na blogach dążą do umożliwienia uczestnictwa w niej i pozyskania statusu autorytetu (Ideology Brokers) poprzez określone przez J. Spitzmüllera i I.-H. Warnkego (2011: 180) metapragmatyczne wyrażenia:

- odwołania do innych autorytetów (m.in. powoływanie się na opinie innych aktorów dyskursu, którzy nie są uczestnikami interakcji na blogu),

Joanna Pędzisz

- zaakcentowanie znaczenia własnych ekspertyz (m.in. odniesienie do innych źródeł informacji w postaci linków do innych stron lub serwisów internetowych w celu wzmocnienia argumentacji własnej),
- pozytywne lub negatywne ocenianie jakości argumentacji, prezentowanych uzasadnień i opinii,
- zaznaczanie swojego uczestnictwa w interakcji poprzez formułowanie pytań problematyzujących, uzupełniających względem prezentowanej argumentacji bądź stawianych w celu uzyskania dalszych informacji,
- dyskursywny gate-keeping czyli działania zorientowane na ograniczenie bądź umożliwienie dostępu do dyskursu, dzięki którym uczestnicy interakcji stają się instancją kontrolującą jakość dyskursu, wskazują np. na deficyty w klarowności argumentacji, brak konsekwencji lub niejasności w linii argumentacyjnej.

Uczestnicy interakcji na blogach stosują leksemy o funkcji identyfikującej np. ekolodzy, monopoliści, Ministerstwo Ochrony Środowiska, Międzynarodowa Agencja Energetyki, Niemcy, elity polityczne, obywatele, koncerny, politycy FDP, politycy CDU, komisarz UE, Stany Zjednoczone. Dzięki nim określają wspólnotę dyskursywną tworzącą wątek dyskursu o gazie z łupków – państwa, konkretne instytucje lub ich przedstawiciele i grupy interesu.

Biorąc pod uwagę stopień zaangażowania w interakcje na blogach można stwierdzić, że ich uczestnicy wiedzą,

- jak kompleksowy i wielowymiarowy jest wątek dyskursu o gazie z łupków,
- kto tworzy wspólnotę dyskursywną,
- jak pozyskać status autorytetu w interakcjach,
- jakie wydarzenia wpływają na rozwój tematyczny wątku dyskursu o gazie z łupków.

W związku z tym potrafią,

- powiązać wątek dyskursu o gazie z łupków z innymi dyskursami, co dowodzi istnienia zjawiska tzw. proliferacji dyskursywnej (Busch 2007),
- określać stanowiska i argumentację ze względu na grupy interesu tworzące wspólnotę dyskursywną,
- śledzić wydarzenia wpływające na rozwój tematyczny wątku dyskursu, informować o nich i wykorzystywać je w kształtowaniu płaszczyzny argumentacji.

Za wartość poznawczą przeprowadzonej analizy uznać można dominację takich typów działań uczestników interakcji jak POTWIERDZENIE (BESTÄTIGEN), WSKAZANIE (HINWEISEN), INFORMOWANIE (MITTEILEN), PRZYZNANIE (ZUGEBEN), których celem według typologii M. Kohla i B. Kranza (1992) jest głównie prezentacja konkretnych informacji, a co za tym idzie – autoprezentacja, nierzadko bez odniesienia się do działań innych uczestników, danych i faktów. Tym samym rodzi się pytanie: Czy u podstaw takich działań leży brak umiejętności oddziaływania poprzez tekst na innego uczestnika czyli dyskursywnego profilowania tekstu rozumianego jako wyodrębnienie tych elementów w strukturze tematycznej tekstu, które wyzwolą u adresata potrzebę włączenia się w interakcję i skłonią go do zajęcia określonego stanowiska wobec wyodrębnionego elementu (por. J. Pędzisz 2016: 122 i nast.)?

Ostatnią część swoich rozważań poświęcam dezyderatom badawczym, które wynikają z opracowania modelu BIAN.

Interakcja na blogu staje się przedmiotem badań lingwistyki dyskursu zorientowanej tekstologicznie (por. Z. Bilut-Homplewicz 2013: 140-142) i uzasadniam to w następujący sposób:

Joanna Pędzisz

- blog, komentarz do bloga i komentarz do komentarza są *tekstami* multimodalnymi, efektem działań człowieka, które produkowane są w określonym dyskursie internetowym, w konkretnym obszarze komunikacyjnym – w blogosferze,
- dyskurs internetowy w określonym obszarze komunikacyjnym – w blogosferze – składa się zatem z określonej ilości *tekstów powiązanych ze sobą tematycznie* (temat: gaz z łupków),
- gaz z łupków staje się więc kwestią istotną społecznie i politycznie i tworzy wycinek spektakularnego dyskursu o energii,
- BLOGOWANIE, KOMENTOWANIE BLOGA, KOMENTOWANIE KOMENTARZA są działaniami multimodalnymi uczestników interakcji na blogu, którzy realizują swoje cele i intencje,
- konstelacje tych działań stanowią *profil tematyczny* interakcji na blogu.

By określić *profil interakcyjny* należy m.in. według modelu BIAN określić role interakcyjne i scharakteryzować działania multimodalne, co, zgodnie z postulatem S. K. Rotha (2010), wymaga włączenia do analizy uczestników interakcji na blogu jako *aktorów dyskursu*.

Uwzględniając cele i zadania kontrastywnej lingwistyki dyskursu (por. W. Czachur 2015) model BIAN oferuje repertuar kategorii analitycznych, dzięki którym możliwa jest kontrastywna analiza procesu profilowania i profilu tematycznego i interakcji w blogosferze polsko-, angielsko-, francuskojęzycznej itd.

Starając się otworzyć szerszą perspektywę badawczą wiąże umiejętność działania w interakcji na blogu z kwestią kompetencji dyskursywnej (por. S. Grucza 2008, S. Bonacchi 2013, J. Pędzisz 2015) i dyskursowej (por. D. Kaczmarek 2013). Problem ten pozostaje otwarty. Odnoszę do niego katalog następujących pytań (str. 274):

- jak rozróżnić kompetencję dyskursywną i dyskursową?
- jakie umiejętności składają się na kompetencję dyskursywną i dyskursową?
- czy można dokonać typologizacji tych rodzajów kompetencji?
- od czego zależy aktywizacja poszczególnych umiejętności składających się na obie kompetencje?
- czy w obliczu istnienia kompetencji dyskursywnej i dyskursowej należy dokonać redefinicji pojęcia *dyskursu*?
- w jaki sposób aktorzy dyskursu manifestują swoją kompetencję dyskursywną i dyskursową?
- czy współistnienie i współzależność kompetencji dyskursywnej i dyskursowej wpływa na dynamikę tworzenia dyskursu?
- jak kompetencja dyskursywna i dyskursowa rozwijają się w dyskursie?

5. Omówienie pozostałych osiągnięć naukowo - badawczych

Zgodnie z wykazem w załączniku nr 5 mój dorobek naukowy można przedstawić w następujący sposób:

Rodzaj publikacji	Ilość	Punkty
Monografie	1	25
Artykuły naukowe w czasopismach naukowych	17	65
Rozdziały w wieloautorskich monografiach naukowych	9	35
Recenzje	3	-

Joanna Pędzisz

Zaprezentowane w moich publikacjach rozważania i wyniki przeprowadzonych analiz odnoszą do paradygmatów lingwistyki tekstu, lingwistyki dyskursu, analizy konwersacyjnej i gramatyki kognitywnej. W celu nadania swoim rozważaniom i analizom wymiaru interdyscyplinarnego i znalezienia powiązań pomiędzy określonymi obszarami badań implementuję je również do dydaktyki języków obcych oraz dydaktyki translacji w zakresie tłumaczenia symultanicznego. Tym samym w opublikowanych pracach koncentruję się na omówionych poniżej aspektach:

a. Konflikt w dyskursie społecznym i dyssens w interakcji face-to-face z perspektywy analizy konwersacyjnej i lingwistyki dyskursu

Przedmiotem badań w opublikowanych pracach był *konflikt* i *dyssens* zaistniałe w politycznym talk-show jako konkretnym wydarzeniu medialnym i zinterpretowanym jako układ komunikacyjny (Zał. nr 5, pkt. II B 1 i 8, Zał. nr 4, pkt. 1 i 8). Rozróżnienie między tymi pojęciami nie było przypadkowe i wynikało z wyodrębnienia dwóch płaszczyzn: a) mikro-płaszczyzny jako lokalnej płaszczyzny programu talk-show, którą tworzą interakcje face-to-face i b) makro-płaszczyzny obejmującej działania werbalne i niewerbalne moderatora, uczestników politycznego talk-show oraz innych aktorów biorących udział w dyskursie, ale niekoniecznie uczestniczących w politycznym talk-show (Zał. nr 5, pkt. II B 4, Zał. nr 4, pkt. 4). Ponieważ obie płaszczyzny współistnieją i warunkują się, wykazałam ścisły związek między konfliktem zaistniałym w ramach toczącego dyskursu społecznego a dyssensem pojawiającym się w bezpośredniej konfrontacji face-to-face. W opublikowanych pracach potraktowałam go jako lokalną formę konfliktu i wzorzec działań werbalnych i niewerbalnych, opisałam jego strukturę i fazy oraz zaproponowałam ramy metodologiczne dla jego analizy (Zał. nr 5, pkt. II B 4, 5 i 8, Zał. nr 4, pkt. 4, 5 i 8). Korpus badawczy zgromadzony w tym celu pozwolił mi na scharakteryzowanie płaszczyzny interakcji, a co za tym idzie określenie funkcji i charakteru działań werbalnych i niewerbalnych moderatora i uczestników politycznego talk-show. Te, jak wykazały analizy, zorientowane są również w dyssensie na tworzenie relacji m.in. poprzez sterowanie, inicjowanie lub kontrolę interakcji, zgodnie z aksjomatem Paula Watzlawicka (por. Watzlawick/ Beavin/ Jackson 1974) o dwuaspektowości komunikatu (Zał. nr 5, pkt. II B 3 i 6, Zał. nr 4, pkt. 3 i 6).

Dwuaspektowość komunikatu (treść i relacja), rozróżnienie między konfliktem a dyssensem oraz mikro- i makro-płaszczyzna politycznego talk-show pozostały punktem odniesienia do powiązania analizy konwersacyjnej z analizą dyskursu. W oparciu o analizę interakcji face-to-face w politycznym talk-show, które niosły znamiona dyssensu, wykazałam ich ścisły związek z toczonymi dyskursami społecznymi i zaistniałymi w nich konfliktami natury politycznej. Związek ten manifestował się dzięki tworzonemu przez uczestników talk-show eksplicitnym bądź implicytnym relacjom intertekstualnym i konkretnym wydarzeniom dyskursywnym. Nie bez znaczenia pozostał tutaj również kontekst dyskursywny, na który złożyły się takie elementy jak: a) przynależność polityczna, b) cele, jakie stawiają sobie skonfliktowane w dyskursie partie, c) podłoże powstałych w dyskursie napięć między partiami, d) różnice w definiowaniu ról skonfliktowanych partii (Zał. nr 5, pkt. II B 1, 4 i 14, Zał. nr 4, pkt. 1, 4 i 14).

b. Dyskurs internetowy jako przedmiot badań lingwistyki dyskursu

Współistnienie i współzależność mikro- i makro-płaszczyzny pozostały punktem wyjścia dla moich dalszych rozważań. Przy czym w centrum zainteresowania

Joanna Pędzisz

znalazł się *dyskurs internetowy*. O wyborze tego przedmiotu badań zdecydował rozwój sieci 2.0, dający możliwość udziału w debatach społecznych nie tylko osobom publicznym (politykom, aktorom, celebrytom ect.) lecz również osobom prywatnym – użytkownikom sieci, którzy komentują artykuły opublikowane w serwisach internetowych, prowadzą blogi, korzystają z Twittera bądź udostępniają materiały zamieszczane w sieci za pośrednictwem Facebook'a. W tym kontekście postawiłam sobie pytanie: Jaki wpływ rozwój sieci 2.0 będzie miał na jakość dyskursu internetowego jako integralnej części dyskursu społecznego? W swoich pracach podkreślałam kompleksowość i hybrydyczność zjawisk składających się na dyskurs internetowy (Zał. nr 5, pkt. II B 9, 17, 18 i 26, Zał. nr 4, pkt. 9, 17, 18 i 26), co moim zdaniem przekłada się na różnorodność celów badawczych, przedmiotów badań jak i wielowymiarowy charakter metod badawczych i kategorii opisujących dyskurs internetowy. Mając to na uwadze skupiłam się na specyfice dyskursu internetowego toczącego w obszarze komunikacyjnym *blogosfera*. Moje rozważania dotyczyły następujących kwestii:

- specyfikacja struktury linków i innych znaków (wg. klasyfikacji Buchera 2013) i określenie ich funkcji w konkretnych serwisach internetowych, których integralną częścią jest blogosfera (w przypadku moich prac był to serwis internetowy Readers Edition i tygodnik „Polityka”: Zał. nr 5, pkt. II B 12 i 26, Zał. nr 4, pkt. 12 i 26);
- scharakteryzowanie procesów interakcyjnych w blogosferze w celu wykazania, iż współtworzą konkretny dyskurs bądź wątek dyskursu (Zał. nr 5, pkt. II B 16, Zał. nr 4, pkt. 16);
- scharakteryzowanie procesów interakcyjnych w blogosferze pod kątem ich hybrydyczności (Zał. nr 5, pkt. II B 17 i 18, Zał. nr 4, pkt. 17 i 18);

Moje badania dowiodły istnienia hybryd: a) interaktanci/ aktorzy dyskursu, b) dyskurs online i offline, c) medialna i interpersonalna realizacja dyskursu, d) blogi jako tekstowo-obrazowo-dźwiękowy komunikat.

- określenie działań użytkowników sieci, które konstytuują dyskurs internetowy (Zał. nr 5, pkt. II B 9, 11, 23 i 24, Zał. nr 4, pkt. 9, 11, 23 i 24)

Jak wykazały moje analizy są one zorientowane a) na prezentację własnego stanowiska wobec dyskursu/ wątku dyskursu/ tematów tworzących wątek dyskursu, b) na uzyskanie statusu autorytetu w toczonym dyskursie (por. Spitzmüller/ Warnke 2011) i w wielu przypadkach jest to OCENIANIE, które współtworzy nadrzędny typ działania KOMENTOWANIE.

- określenie struktury tematycznej analizowanych wątków dyskursu/ dyskursów (Zał. nr 5, pkt. II B 9, 11, 13 i 20, Zał. nr 4, pkt. 9, 11, 13 i 20)

W swoich analizach skoncentrowałam się na dynamicznej progresji tematycznej i hierarchicznej strukturze pojedynczych tematów tworzących analizowany wątek. Zjawiska te powiązałam z procesem profilowania według koncepcji RONALDA W. LANGACKERA (1987, 1991, 2009), gdzie kategoriami, które podlegają procesowi profilowania, były właśnie tematy podejmowane w dyskursie, a sam proces profilowania determinują m.in. takie elementy jak medialność dyskursu, obszary i formy komunikacji, rodzaj i gatunek tekstu, wydarzenie i kontekst dyskursywny i zależne są od wiedzy oraz umiejętności uczestników dyskursu, które wiąże pojęciem *kompetencja dyskursywna*.

Tezy postawione w toku swoich rozważań poparłam wynikami analiz jakościowych i ilościowych różnych dyskursów powiązanych z konkretnymi wydarzeniami lub kontekstami dyskursywnymi i prowadzonych zarówno w polsko- jak i niemieckojęzycznej wspólnocie dyskursywniej. Były to spór o krzyż (Zał. nr 5, pkt. II B 9, Zał. nr 4, pkt. 9), wybory do Bundestagu w 2009 roku (Zał. nr 5, pkt. II B 12 i 13, Zał. nr 4, pkt. 12 i 13), przełom energetyczny w Niemczech (Zał. nr 5, II B 20,

Joanna Pędzisz

Zał. nr 4, pkt. 20), dyskurs o zmianach klimatycznych (Zał. nr 5, II B 18, Zał. nr 4, pkt. 18) czy rozmowy koalicyjne partii CDU/CSU i SPD o farmach wiatrowych (Zał. nr 5, pkt. II B 23 i 24, Zał. nr 4, pkt. 23 i 24).

c. Kompetencja dyskursywna i kompetencja translatorska: Implikacje dydaktyczne

Rozwiązania dydaktyczne, jakie zaproponowałam w swoich pracach podejmują kwestię *kompetencji dyskursywnej i translatorskiej*.

Lektura prac poświęconych teorii dyskursu, analizie dyskursu i lingwistyce dyskursu (Busch 2007, Konerding 2007, Busse 1987, Spitzmüller i Warnke 2008, 2011 ect.), jak i tych wyrastających z tradycji lingwistyki tekstu (Heinemann i Heinemann 2002; Adamzik 2001) czy badań Krytycznej Analizy Dyskursu (Jäger 2004) otworzyła dyskusję na temat definicji i istoty kompetencji dyskursywnej oraz jej składowych. W moich rozważaniach (Zał. nr 4, pkt. 7 i 15, Zał. nr 5, pkt. II B 7 i 15) składowe kompetencji dyskursywnej potraktowałam jako zespół konkretnych umiejętności oraz wskazałam na możliwość powiązania ich rozwoju z kształceniem sprawności językowych studenta neofilologii. Zaplanowane i zrealizowane ze studentami Lingwistyki Stosowanej UMCS projekt „Student jako bloger i uczestnik dyskursu: laik czy ekspert?” (Zał. nr 4, pkt. 25, Zał. nr 5, pkt. II B 25), warsztaty czy cykle zajęć kompozycyjnych i receptywno-dyskursywnych należących do modułu praktycznej nauki języka (Zał. nr 4, pkt. 2, 7, 10, 15, 22, Zał. nr 5, pkt. II B 2, 7, 10, 15, 22) stanowiły moje autorskie rozwiązania, których celem było powiązanie umiejętności składających się na kompetencję dyskursywną z technikami rozwijającymi sprawności słuchania, czytania, mówienia i pisanie w języku L2 (Zał. nr 4, pkt. 25, Zał. nr 5, pkt. II B 25). W centrum moich zainteresowań znalazło się wiązanie umiejętności rozumienia i tworzenia tekstu pisanego (artykuł prasowy, krótki tekst literacki) i mówionego oraz stosowania struktur leksykalnych z umiejętnością rozpoznania wydarzenia dyskursywnego, struktury tematyczno-argumentacyjnej dyskursu, zabrania głosu i określenia swojego stanowiska w określonym dyskursie społecznym. Dominantą zaproponowanych przeze mnie rozwiązań dydaktycznych stał się profil studenta jako uczestnika debaty publicznej i jego gotowość do wzięcia w niej udziału (Zał. nr 4, pkt. 22, Zał. nr 5, pkt. II B 22).

Proponowane rozwiązania dydaktyczne odnoszą się również do kształcenia i rozwoju sprawności translatorskich w zakresie tłumaczenia symultanicznego. Opisując cele i fazy zajęć: a) rozgrzewka b) praca z tekstem wyjściowym, c) tłumaczenie tekstu wyjściowego, d) ewaluacja i autoewaluacja (Zał. nr 4, pkt. 19, Zał. nr 5, pkt. II B 19) jak i prezentując autorskie propozycje form controllingu: a) ankieta autoewaluacyjna, b) ankieta ewaluacyjna i c) portfolio (Zał. nr 4, pkt. 21, Zał. nr 5, pkt. II B 21) starałam się wskazać na efektywne techniki kształcenia w zakresie tego rodzaju tłumaczenia oraz zaproponować model dydaktyki tłumaczenia symultanicznego.

6. Udział w konferencjach naukowych

Czynnie uczestniczyłam w 21 konferencjach naukowych (Zał. nr 5, pkt. II I 1-13 oraz III B 1-8). Łącznie wygłosiłam 21 referatów, w tym 2 poza granicami kraju, na Metropolitni Univerzita (Praga) oraz na Christian-Albrechts-Universität (Kilonia) w sekcji *Digitale Texte lesen und bearbeiten*.

Pełniąc funkcję sekretarza brałam udział w organizacji Konferencji Polskiego Towarzystwa Neofilologicznego pt. *Niezwykły uczeń – indywidualne potrzeby edukacyjne w nauczaniu języków obcych*, która odbyła się w Lublinie w 2010 roku.

Joanna Pędzisz

7. Stypendia naukowe

Jeszcze przed obroną doktoratu, w latach 2005 – 2006 otrzymałam stypendium Niemieckiej Centrali Wymiany Akademickiej DAAD (Zał. nr 5, pkt. III L), dzięki któremu miałam możliwość zgromadzenia materiału empirycznego i stworzenia instrumentarium metodologicznego do analiz politycznego talk-show jako wydarzenia medialnego. Weryfikacja skuteczności tego instrumentarium skutkowałą opublikowaniem artykułów naukowych (Zał. nr 5, pkt. II A 1, 3-6 i 8), w których skupiam się na działaniach komunikacyjnych uczestników politycznego talk-show, w tym dysensie, i ich wpływie na płaszczyznę interakcyjną i tematyczno-argumentacyjną programu.

8. Działalność dydaktyczna i opieka naukowa nad studentami

W latach 2009 – 2015 prowadziłam seminaria licencjackie i, w trybie indywidualnym, seminaria magisterskie, w ramach których moi studenci konfrontowali się z kompleksowym procesem analizy aktualnych dyskursów (np. dyskurs o uchodźcach, o skrajnej prawicy, o kampaniach prezydenckich), analizy konwersacyjnej (kreacja i autokreacja uczestników interakcji) oraz złożonymi zagadnieniami z zakresu lingwistyki tekstu (tweet, horoskop, opinia jako gatunki tekstu). Byłam opiekunem naukowym łącznie 47 prac (Zał. nr 5, pkt. III J).

Od 2009 wielokrotnie podejmowałam również funkcję recenzenta prac licencjackich i magisterskich, między innymi z zakresu translatoryki i glottodydaktyki. Lektura tych ostatnich stanowiła dla mnie szczególną wartość, ponieważ podejmują nierzadko problem specyfiki procesu dydaktycznego i uwrażliwiają na potrzebę wdrażania nowatorskich rozwiązań i sięgania po nowe techniki w celu zwiększenia jego skuteczności.

W związku z tym kładłam i kładę nacisk na konieczność rozwoju umiejętności planowania i realizacji procesu dydaktycznego oraz podnoszenia jakości dydaktyki. Uczestniczyłam w szkoleniach i seminariach doskonalących (Zał. nr 5, pkt. Q 9, a-d), które pozwoliły mi na zwiększenie atrakcyjności prowadzonych przeze mnie *ćwiczeń receptywno-dyskursywnych* i *kompozycyjnych* należących do modułu praktycznej nauki języka (praca metodą projektu czy wykorzystanie nowych technologii w rozwoju poszczególnych sprawności językowych).

Również dydaktyka translacji znalazła się w kręgu działalności, którą poddaję ciągłej weryfikacji, krytycznej ocenie i udoskonalaniu. Rozwiązania dydaktyczne i model dydaktyki translacji w ramach tłumaczenia symultanicznego, które zaproponowałam i opisałam w artykułach naukowych (Zał. nr 5, pkt. II B 19 i 21) były efektem obserwacji i doświadczeń zebranych podczas prowadzenia zajęć *tłumaczenie symultaniczne* dla II roku USM i realizacji programu specjalności „Przygotowanie do zawodu tłumacza symultanicznego w zakresie języka niemieckiego” w ramach projektu „UMCS dla rynku pracy” (Zał. nr 5, pkt. III A 1). Natomiast aktywne uczestnictwo moich studentów w autentycznych zleceniach (Zał. 5, pkt. III I 1 i Q 1-2) jak np. tłumaczenie wykładów gościnnych zaświadcza o skuteczności określonych przeze mnie rozwiązań dydaktycznych.

Na tym etapie swojej działalności dydaktycznej chciałabym skupić się na złożonej istocie kompetencji dyskursywnej i jej wpływie na poszczególne sprawności językowe. Określenie składowych kompetencji dyskursywnej i zaprezentowanie technik ich rozwoju na zajęciach należących do modułu praktycznej nauki języka na kierunkach neofilologicznych było wynikiem przeprowadzonych badań i doświadczeń, które zaprezentowałam w 4 artykułach naukowych (Zał. nr 5, pkt. II B 7, 15, 22, 25). Uważam, iż istotną tezę, jaką stawiam w toku swoich rozważań, jest możliwość powiązania analizy dyskursu z kształceniem sprawności językowych studenta neofilologii w celu rozwinięcia jego kompetencji dyskursywnej. Kolejnym

Joanna Pędzisz

krokiem w mojej działalności zarówno naukowej jak i dydaktycznej będzie zintegrowanie analizy dyskursu z kształceniem sprawności translatorskich w ramach tłumaczenia symultanicznego.

9. Inne osiągnięcia dydaktyczne i w zakresie popularyzacji nauki

Moja działalność dydaktyczna nie ogranicza się do prowadzenia zajęć znajdujących się w programie kierunku studiów. Staram się wykraczać poza jej ramy. Przeprowadzone przeze mnie warsztaty dyskursywne i translatorskie (Zał. nr 5, pkt. III I 2-3 i Q 3-4) pozwoliły na udoskonalenie i zróżnicowanie technik dydaktycznych ze względu na grupę docelową, dla których warsztaty te zostały zorganizowane.

Moje działania mające na celu popularyzację nauki obejmują nie tylko uczestnictwo w konferencjach naukowych (Zał. nr 2, pkt. 6). W ramach współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej projektu „www.praktyki.wh.umcs - Przygotowanie i realizacja nowego programu praktyk pedagogicznych na Wydziale Humanistycznym UMCS” opublikowałam szkoleniowe materiały autorskie na platformie edukacyjnej i przygotowałam gościnne prezentacje adresowane do szerokiego kręgu odbiorców nauczycieli języka niemieckiego (Zał. nr 5, pkt. III A 2 i I 4) oraz praktykujących tłumaczy (Zał. nr 5, pkt. I 5).

10. Działalność organizacyjna

Od 2011 roku jestem członkinią Polskiego Towarzystwa Lingwistyki Stosowanej. W kadencji 2015 – 2018 wchodzę w skład Komisji Rewizyjnej. W 2008 roku zostałam przyjęta w poczet członków Stowarzyszenia Germanistów Polskich. A w latach 2004 – 2013 byłam członkinią Polskiego Towarzystwa Neofilologicznego, w którym w kadencji 2010 – 2013 również wchodziłam w skład Komisji Rewizyjnej (Zał. nr 5, pkt. III H 1-3).

Ponadto staram się angażować w kwestie związane z organizacją pracy w Zakładzie Lingwistyki Stosowanej UMCS (Zał. nr 5, pkt. III Q 6-8). Opracowując w Zespołach Programowych efekty kształcenia dla kierunku *Lingwistyka Stosowana*, specjalność nauczycielska oraz dla kierunku *Translacja konferencyjna* mogłam zapoznać się z procedurami obowiązującymi podczas tworzenia nowego kierunku i specjalności.

Ponadto spoczywająca na mnie w latach 2010 – 2013 odpowiedzialność za wdrażanie procedur i narzędzi wewnętrznej ewaluacji jakości kształcenia na kierunku *Lingwistyka Stosowana* (Zał. nr 5, pkt. III Q 6) uzmysłowiła mi konieczność monitorowania procesu dydaktycznego, zwłaszcza jego spójności i elastyczności w podejmowaniu działań dydaktycznych.

Obecnie koordynuję pracę sekcji glottodydaktycznej Zakładu Lingwistyki Stosowanej, której celem jest wymiana doświadczeń zatrudnionych w Zakładzie neofilologów. Dotyczy to głównie metod i technik pracy w ramach zajęć należących do modułu praktycznej nauki języka, zintegrowanego rozwoju poszczególnych sprawności (czytanie, pisanie, mówienie, słuchanie) oraz standaryzacji niektórych elementów (regulamin egzaminów, zakresy tematyczne omawiane w ramach zajęć).

